

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З.Гжицького

Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК
імені І.В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної
комісії спеціальності 073 «Менеджмент»

(ПІП, ідентифікація)
" 23 " серпня 20 19 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти початковий (короткий цикл)
Галузь знань 07 – «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітня програма «Маркетинговий менеджмент»
Вид дисципліни обов'язкова

Львів – 2019 р

Робоча програма з навчальної дисципліни
Економіка аграрного бізнесу для студентів
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти початковий (короткий цикл) _____ спеціальності
(освітній рівень)

073 «Менеджмент»

(код та найменування спеціальності)

Розробник: Березівський Я.П.

доцент кафедри, к.е.н.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

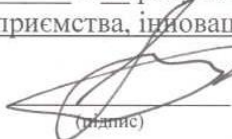
Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича

(назва кафедри)

Протокол від "30" 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва

в АПК імені І.В. Поповича
(назва кафедри)

(підпис)

П.М. Музика.
(прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута та схвалена НМР факультету економіки та менеджменту
(шифр, назва спеціальності)

Протокол від "27" серпня 2019 року № 5

Голова навчально-методичної ради

(підпис)

С.І. Поперечний
(прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК спеціальності 073 Менеджмент
(шифр, назва спеціальності)

Протокол від "23" серпня 2019 року № 1

Голова НМК 073 Менеджмент

(підпис)

М. В. Вовк
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	5,0 / 150	5,0 / 150
Усього годин аудиторної роботи	48	18
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	32	8
• практичні заняття, год.	32	10
• лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	86	132
Форма семестрового контролю	Екзамен	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми навчання – 32%

для заочної форми навчання – 11%

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни «Економіка аграрного бізнесу»

Предметом вивчення дисципліни «Економіка аграрного бізнесу» є вивчення методів і засобів найбільш раціональної організації виробництва.

Мета дисципліни вивчення дисципліни «Економіка аграрного бізнесу» є з'ясування основ виробничої діяльності аграрного бізнесу; функціонування підприємств в систем ринкових відносин; організації фінансів підприємств; ресурсного забезпечення діяльності підприємств аграрного бізнесу; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами планування, оцінювання фінансового стану.

2.2. Загальні компетентності та програмні результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент» за спеціальністю 073– «Менеджмент» для першого (короткого циклу) рівня вищої освіти передбачає формування у здобувачів вищої освіти загальних компетентностей та програмних результатів навчання.

– **загальні компетентності:**

– Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 8).

– **спеціальні компетентності:**

– Здатність збирати та аналізувати первинну інформацію щодо результатів діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (СК 4).

– Уміння організовувати матеріально-технічне забезпечення виробничих процесів (СК 8).

2.3 Програмні результати навчання(ПРН)

– Розуміти принципи організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва, вміти організувати виробничу діяльність на підприємстві (ПРН 8).

– Розуміти основні принципи діяльності фінансово-кредитної системи, вести первинний облік, вміти проводити розрахунки з суб'єктами господарювання та складати фінансову звітність (ПРН 9).

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин												
Тема 1. Теорії підприємств і основи аграрного підприємництва.	10	2		2		6	10	2		2		10
Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	10	2		2		6	10					4
Розділ 2 Економічні основи виробничої діяльності аграрного бізнесу												
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	10	2		2		6	10					10
Тема 4. Структура та управління аграрним підприємством	10					6	10					10
Тема 5. Ринок і продукція аграрного виробництва. Діяльність ОРСП як аграрного бізнесу.	10	2		2		6	10	2				10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 3 Ресурсне забезпечення діяльності аграрного підприємства												
Тема 6. Планування діяльності аграрного підприємства	10	2		2		6	8					8
Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	10	2		2		6	8					8
Тема 8. Капітал підприємства	10	4		2		4	10					8
Тема 9. Інвестиції аграрного сектору економіки	10	4		2		4	10	2		2		8
Розділ 4 Економічні результати господарсько-фінансової діяльності аграрного підприємства												
Тема 10. Інноваційна діяльність аграрного підприємства	10	2		4		4	10			2		8
Тема 11. Техніко- технологічна база і виробнича потужність підприємства	10	2		4		4	10			2		8
Тема 12. Організація операційної діяльності аграрного виробництва.	8	2		2		4	10					8

Розділ 5 Інтегральна оцінка стану аграрного бізнесу												
Тема 13. Витрати аграрного підприємства	8	2		2		4	8	2				8
Тема 14. Фінансово-економічні результати аграрного бізнесу	8	2		2		4	8			2		8

Розділ 6
Розвиток аграрного підприємства та забезпечення його економічної безпеки

Тема 15. Розвиток аграрних підприємств: сучасні моделі, трансформація і реструктуризація підприємств	8	2		2		8	10			2		4
Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність аграрного бізнесу	8					8	8					
Усього годин	150	32		32		86	150	8		12		130

3.2. Загальні і спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, що забезпечуються вивченням окремих тем

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	
		Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів в навчання здобувача вищої освіти
1	2	3	4
1	Тема 1. Теорії підприємств і основи аграрного підприємництва.	ЗК8 СК4	ПРН 8
2	Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	ЗК8 СК4	ПРН 8
3	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	ЗК8 СК4	ПРН 8
4	4. Структура та управління аграрним підприємством	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 7
5	Тема 5. Ринок і продукція аграрного виробництва. Діяльність аграрного бізнесу як ОРСП.		ПРН 8 ПРН 9
6	Тема 6. Планування діяльності аграрного підприємства	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
7	Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
8	Тема 8. Капітал підприємства	ЗК8 СК4	ПРН 8
9	Тема 9. Інвестиції аграрного сектору економіки	ЗК8 СК4	ПРН 8 ПРН 9
10	Тема 10. Інноваційна діяльність аграрного підприємства	ЗК8 СК8	ПРН 8
11	Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
12	Тема 12. Організація операційної діяльності аграрного виробництва.	ЗК7 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9

13	Тема 13. Витрати аграрного підприємства	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
14	Тема 14. Фінансово-економічні результати аграрного бізнесу	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
15	Тема 15. Розвиток аграрних підприємств: сучасні моделі, трансформація і реструктуризація підприємств	ЗК8 СК4 СК8	ПРН 8 ПРН 9
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність аграрного бізнесу.	СК4 СК8 ЗК8	ПРН 8 ПРН 9

Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	<p>Тема 1. Теорії підприємств і основи аграрного підприємництва.</p> <p>Підприємство як економічний суб'єкт господарювання та його місце в ринковій системі країни. Концептуальні економічні теорії та моделі аграрного підприємств. Мета діяльності та основні функції підприємства. Основні напрями та види діяльності аграрного підприємств. Зміст і характерні риси аграрного підприємництва. Правове забезпечення підприємництва. Види підприємницької діяльності. Комерційні угоди і посередництво аграрного бізнесу. Міжнародна класифікація організаційних форм аграрного бізнесу.</p>	2	2
2	<p>Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми</p> <p>Класифікація підприємств та їх організаційно-правові форми. Форми об'єднань підприємств їх спеціалізація.</p>	2	
3	<p>Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства</p> <p>Макро- та мікросередовище, їх складові компоненти. Фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ. Вплив ринкових відносин на підприємство. Конкуренти як фактор впливу зовнішнього середовища на підприємство. Вплив стану економіки, демографічних процесів, науки і техніки, податкової системи на діяльність підприємств. Споживачі та їх вимоги до товарів аграрного підприємства. Загальна оцінка міжнародного співробітництва в аграрному бізнесі.</p>	2	

4	<p>4. Структура та управління аграрним підприємством Поняття про структуру аграрного підприємства. Виробнича структура аграрних підприємств. Соціальна структура (інфраструктура) аграрного підприємства. Система управління підприємством: суть, завдання. Функції управління. Методи управління: сутність та класифікація аграрним бізнесом. Організаційна структура управління підприємством. Сутність організаційної структури управління аграрним підприємством та етапи її побудови. Основні типи організаційних структур управління, порядок їх вибору та вдосконалення. Організація апарату управління підприємством. Напрями удосконалення управління підприємством у сучасних умовах аграрного бізнесу.</p>	2	
5	<p>Тема 5. Ринок і продукція аграрного виробництва. Діяльність аграрного бізнесу як ОРСП. Ринкове середовище господарювання . Інфраструктура аграрного ринку. Товар і аграрний ринок. Класифікація товарів і послуг. Задоволення попиту на товари і послуги на основі маркетингової діяльності ОРСП .</p>		2
6	<p>Тема 6. Планування діяльності аграрного підприємства Сутність, мета, принципи і методи прогнозування аграрного бізнесу. Види прогнозів та сфери їх застосування. Сутність, завдання і принципи планування діяльності аграрного підприємства. Система планів підприємства і методи їх розроблення. Стратегічне планування на підприємстві. Бізнес-планування, його завдання та зміст. Тактичне й оперативне планування аграрного бізнесу.</p>	2	
7	<p>Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці Персонал підприємства, його класифікація і структура. Визначення чисельності персоналу підприємства. Управління персоналом підприємства. Продуктивність праці, методи її вимірювання . Резерви і чинники росту продуктивності праці. Оплата праці на підприємстві: суть, функції, основи організації та державне регулювання. Тарифна система оплати праці. Форми і системи оплати праці. Безтарифні моделі оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.</p>	2	

8	<p>Тема 8. Капітал підприємства</p> <p>Поняття про інтелектуальну власність та інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи підприємства і забезпечення захисту об'єктів інтелектуальної власності. Оцінка й амортизація нематеріальних активів підприємства.</p> <p>Показники і напрями поліпшення використання об'єктів інтелектуальної власності. Основний капітал підприємства.</p> <p>Економічна суть та види капіталу. Характеристика виробничих фондів. Економічна суть і відтворення основних фондів. Класифікація, склад і структура основних фондів.</p> <p>Облік, оцінка і рух основних фондів. Спрацювання і старіння та форми відтворення основних фондів підприємств. Амортизація основних фондів. Ремонт і модернізація основних фондів. Показники стану відтворення та використання основних фондів підприємства. Оборотний капітал підприємства. Економічний зміст, склад, класифікація, структура оборотних коштів підприємства.</p> <p>Нормування оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів підприємства. Організація управління оборотними коштами підприємства. Шляхи поліпшення використання оборотних коштів</p>	4	
9	<p>Тема 9. Інвестиції аграрного сектору економіки</p> <p>Економічна суть інвестиційної діяльності аграрного бізнесу. Види інвестицій. Капітальні вкладення, їх склад і структура.</p> <p>Джерела фінансування виробничих інвестицій. Фінансові інвестиції, їх роль у системі аграрного бізнесу. Іноземні інвестиції. Державне регулювання іноземних інвестицій в аграрну бізнесі. Оцінювання ефективності інвестицій</p>	4	2
10	<p>Тема 10. Інноваційна діяльність аграрного підприємства</p> <p>Економічна суть інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток та науково-технічний прогрес. Організаційні форми управління інноваційною діяльністю. Ефективність інноваційної діяльності аграрного бізнесу.</p>	2	

11	<p>Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства</p> <p>Суть і значення техніко-технологічної бази підприємства. Технологічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та технологічні способи виробництва. Технічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та виробнича система машин. Змістові характеристики технічного розвитку підприємства. Методологія і методика діагностики стану техніко-технологічної бази виробництва та управління її розвитком. Джерела та методи фінансування технічного розвитку аграрного підприємства.</p>	2	
12	<p>Тема 12. Організація операційної діяльності аграрного виробництва. Сутність операційної діяльності аграрного виробництва. Виробничий процес як основа операційної діяльності аграрного виробництва. Виробничий цикл, його тривалість і структура. Основні шляхи скорочення тривалості аграрного виробничого циклу. Типи виробництва. Форми організації виробництва. Організація виробничої інфраструктури, її вплив.</p>	2	
13	<p>Тема 13. Витрати аграрного підприємства</p> <p>Суть і класифікація витрат підприємства. Управління витратами підприємства. Формування собівартості аграрної продукції. Кошторис виробництва. Калькулювання собівартості продукції. Облік, планування та аналіз витрат на виробництво. Резерви зниження витрат аграрного підприємства.</p>	2	2
14	<p>Тема 14. Фінансово-економічні результати аграрного бізнесу</p> <p>Фінансова діяльність аграрного підприємства. Прибуток підприємства, його сутність, види і порядок формування. Розподіл і використання прибутку аграрного підприємства. Оцінка фінансового стану аграрного підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Визначення показників рентабельності. Оцінка ділової активності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Платоспроможність підприємства та економічні показники, які її визначають.</p>	2	

15	<p>Тема 15. Розвиток аграрних підприємств: сучасні моделі, трансформація і реструктуризація підприємств</p> <p>Особливості ринкової трансформації та створення недержавних об'єктів господарської діяльності.</p> <p>Реструктуризація підприємств, децентралізація управління і господарювання . Санація як ключовий інструмент реструктуризації підприємств. Трансформація процесу управління на корпоративізованих аграрних підприємств.</p>	2	
16	<p>Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність аграрного бізнесу.</p> <p>Поняття економічної безпеки підприємства.</p> <p>Внутрішньовиробничі складники економічної безпеки.</p> <p>Позавиробничі складники економічної безпеки .</p> <p>Інтегральна оцінка рівнів економічної безпеки підприємства.</p> <p>Поняття економічної кризи аграрного бізнесу.</p>		
Всього годин		32	8

3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	<p>Тема 1. Теорії підприємств і основи аграрного підприємництва. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання та його місце в ринковій системі країни. Концептуальні економічні теорії та моделі підприємств. Мета діяльності та основні функції аграрного підприємства. Основні напрями та види діяльності підприємств. Зміст і характерні риси аграрного підприємництва. Правове забезпечення аграрного підприємництва. Види підприємницької діяльності. Міжнародна класифікація організаційних аграрного бізнесу.</p>	2	2
2	<p>Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми Класифікація підприємств та їх організаційно-правові форми. Форми об'єднань підприємств</p>	2	
3	<p>Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства Макро- та мікросередовище, їх складові компоненти. Фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ. Вплив ринкових відносин на підприємство. Конкуренти як фактор впливу зовнішнього середовища на підприємство. Вплив стану економіки, демографічних процесів, науки і техніки, податкової системи на діяльність підприємств. Споживачі та їх вимоги до товарів (продуктів) аграрного підприємства. Загальна оцінка міжнародного співробітництва аграрного бізнесу.</p>	2	

4	<p>4. Структура та управління аграрного підприємством Поняття про структуру підприємства. Виробнича структура аграрного підприємств. Соціальна структура (інфраструктура) аграрного підприємства. Система управління підприємством: суть, завдання. Функції управління. Методи управління: сутність та класифікація. Організаційна структура управління підприємством. Сутність організаційної структури управління підприємством та етапи її побудови. Основні типи організаційних структур управління, порядок їх вибору та вдосконалення. Організація апарату управління підприємством. Напрями удосконалення управління аграрним підприємством у сучасних умовах.</p>	2	
5	<p>Тема 5. Ринок і продукція аграрного виробництва. Діяльність ОРСП як аграрного бізнесу. Ринкове середовище господарювання . Інфраструктура ОРСП. Класифікація товарів і послуг. Задоволення попиту на товари і послуги на основі маркетингової діяльності аграрного підприємства .</p>		
6	<p>Тема 6. Планування діяльності аграрного підприємства Сутність, мета, принципи і методи бізнес прогнозування. Види прогнозів та сфери їх застосування. Сутність, завдання і принципи планування діяльності аграрного підприємства. Система планів підприємства і методи їх розроблення. Стратегічне планування на підприємстві. Бізнес-планування, його завдання та зміст. Тактичне й оперативне планування аграрного бізнесу.</p>	2	
7	<p>Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці Персонал підприємства, його класифікація і структура. Визначення чисельності персоналу підприємства. Управління персоналом підприємства. Продуктивність праці, методи її вимірювання . Резерви і чинники росту продуктивності праці. Оплата праці на підприємстві: суть, функції, основи організації та державне регулювання. Тарифна система оплати праці. Форми і системи оплати праці. Безтарифні моделі оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.</p>	2	

8	<p>Тема 8. Капітал підприємства</p> <p>Поняття про інтелектуальну власність та інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи підприємства і забезпечення захисту об'єктів інтелектуальної власності. Оцінка й амортизація нематеріальних активів підприємства.</p> <p>Показники і напрями поліпшення використання об'єктів інтелектуальної власності. Основний капітал підприємства. Економічна суть та види капіталу. Характеристика виробничих фондів. Економічна суть і відтворення основних фондів. Класифікація, склад і структура основних фондів. Облік, оцінка і рух основних фондів. Спрацювання і старіння та форми відтворення основних фондів підприємств. Амортизація основних фондів. Ремонт і модернізація основних фондів. Показники стану відтворення та використання основних фондів підприємства. Оборотний капітал підприємства. Економічний зміст, склад, класифікація, структура оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів підприємства. Організація управління оборотними коштами підприємства. Шляхи поліпшення використання оборотних коштів аграрного бізнесу.</p>	2	
9	<p>Тема 9. Інвестиції аграрного сектору економіки</p> <p>Економічна суть інвестиційної діяльності аграрного бізнесу. Види інвестицій. Капітальні вкладення, їх склад і структура. Джерела фінансування виробничих інвестицій. Фінансові інвестиції, їх роль у системі господарювання. Формування і функціонування фондового ринку. Іноземні інвестиції. Державне регулювання іноземних інвестицій. Оцінювання ефективності інвестицій аграрного бізнесу.</p>	2	2
10	<p>Тема 10. Інноваційна діяльність аграрного підприємства</p> <p>Економічна суть інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток та науково-технічний прогрес. Організаційні форми управління інноваційною діяльністю. Ефективність інноваційної діяльності в аграрному бізнесі.</p>	4	2

11	<p>Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства</p> <p>Суть і значення техніко-технологічної бази аграрного підприємства. Технологічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та технологічні способи виробництва. Технічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та виробнича система машин. Змістові характеристики технічного розвитку аграрного підприємства . Методологія і методика діагностики стану техніко-технологічної бази аграрного виробництва та управління її розвитком. Джерела та методи фінансування технічного розвитку аграрного бізнесу.</p>	4	2
12	<p>Тема 12. Організація операційної діяльності аграрного виробництва. Сутність операційної діяльності. Виробничий процес як основа операційної діяльності. Виробничий цикл, його тривалість і структура. Основні шляхи скорочення тривалості виробничого циклу. Типи виробництва. Форми організації виробництва. Організація виробничої інфраструктури, її вплив на аграрний бізнес.</p>	2	
13	<p>Тема 13. Витрати аграрного підприємства</p> <p>Суть і класифікація витрат підприємства. Управління витратами підприємства. Формування собівартості продукції аграрного виробництва. Кошторис аграрного виробництва. Калькулювання собівартості продукції. Облік, планування та аналіз витрат на виробництво. Резерви зниження витрат підприємства.</p>	2	
14	<p>Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності аграрного бізнесу</p> <p>Фінансова діяльність підприємства. Прибуток підприємства, його сутність, види і порядок формування. Розподіл і використання прибутку підприємства. Оцінка фінансового стану підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Визначення показників рентабельності. Оцінка ділової активності аграрного підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Платоспроможність підприємства та показники, які її визначають.</p>	2	2

15	Тема 15. Розвиток аграрних підприємств: сучасні моделі, трансформація і реструктуризація підприємств Особливості ринкової трансформації та створення недержавних об'єктів господарської діяльності. Реструктуризація підприємств, децентралізація управління і господарювання . Санація як ключовий інструмент реструктуризації підприємств. Трансформація процесу управління на корпоративізованих аграрних підприємствах.	2	2
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність аграрного бізнесу. Поняття економічної безпеки підприємства. Внутрішньовиробничі складники економічної безпеки. Позавиробничі складники економічної безпеки . Інтегральна оцінка рівнів економічної безпеки аграрного бізнесу. Поняття економічної кризи аграрного бізнесу.		
Усього годин		32	12

3.4. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної / заочної форм навчання:

- 26/34 годин – підготовка до аудиторних занять (33,33% / 23,33%);
- 34/58 годин – опрацювання питань, які не розглядаються під час аудиторних занять (30,77% / 48,33%);
- 26 / 38 годин – підготовка до контрольних заходів (36,0% / 28,33%)

Усього

86/130 год.

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань, виконання поза аудиторної самостійної роботи (на вибір студента).

**Завдання для самостійної роботи
студентів з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних
заняттях**

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Тема 1. Теорії підприємств і основи аграрного підприємництва. Правове забезпечення підприємництва. Види підприємницької діяльності. Комерційні угоди і посередництво аграрного бізнесу. Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу.	2	4
2	Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми Форми об'єднань підприємств, аграрні кооперації.		4
3	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства Вплив стану економіки, демографічних процесів, науки і техніки, податкової системи на діяльність підприємств. Споживачі та їх вимоги до товарів (продуктів) підприємства. Загальна оцінка міжнародного співробітництва в аграрному бізнесі.	4	4
4	4. Структура та управління аграрним підприємством Основні типи організаційних структур управління, порядок їх вибору та вдосконалення. Організація апарату управління підприємством. Напрями удосконалення управління підприємством у сучасних умовах аграрного бізнесу.		4
5	Тема 5. Ринок і продукція аграрного виробництва. Діяльність ОРСП як аграрного бізнесу. Задоволення попиту на товари і послуги на основі маркетингової діяльності аграрного підприємства .	4	4
6	Тема 6. Планування діяльності аграрного підприємства Бізнес-планування, його завдання та зміст. Тактичне й оперативне планування аграрного бізнесу.		4

7	Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці Форми і системи оплати праці. Безтарифні моделі оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.		4
8	Тема 8. Капітал підприємства Ремонт і модернізація основних фондів. Показники стану відтворення та використання основних фондів підприємства. Оборотний капітал аграрного підприємства. Економічний зміст, склад, класифікація, структура оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів аграрного підприємства. Організація управління оборотними коштами підприємства. Шляхи поліпшення використання оборотних коштів аграрного бізнесу.	4	4
9	Тема 9. Інвестиції аграрного сектору економіки. Іноземні інвестиції. Державне регулювання іноземних інвестицій. Оцінювання ефективності інвестицій в аграрний бізнес.	4	4
10	Тема 10. Інноваційна діяльність аграрного підприємства Організаційні форми управління інноваційною діяльністю. Ефективність інноваційної діяльності в аграрному бізнесі.	2	4
11	Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства Змістові характеристики технічного розвитку підприємства. Методологія і методика діагностики стану техніко-технологічної бази виробництва та управління її розвитком. Джерела та методи фінансування технічного розвитку підприємства	2	4
12	Тема 12. Організація операційної діяльності аграрного підприємства. Основні шляхи скорочення тривалості виробничого циклу. Типи виробництва. Форми організації виробництва. Організація виробничої інфраструктури, її вплив на аграрний бізнес.	2	4

13	Тема 13. Витрати аграрного підприємства Калькулювання собівартості продукції. Облік, планування та аналіз витрат на виробництво. Резерви зниження витрат в аграрному бізнесі.	2	4
14	Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності аграрного підприємства Оцінка ділової активності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Платоспроможність підприємства та показники, які її визначають.	4	4
15	Тема 15. Розвиток аграрних підприємств: сучасні моделі, трансформація і реструктуризація підприємств Санація як ключовий інструмент реструктуризації підприємств. Трансформація процесу управління на корпоративізованих підприємствах в аграрному бізнесі.	2	2
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність аграрного бізнесу Інтегральна оцінка рівнів економічної безпеки підприємства. Поняття економічної кризи підприємства	2	2
Разом годин за розділами		34	58
<i>Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів</i>		52	72
Усього годин		86	130

4. Індивідуальні завдання

З метою покращення успішності студента та підвищення балів за його поточний контроль, студенту протягом семестру може додатково надаватися індивідуальне завдання (у вигляді реферату) за такими темами:

1. Правове забезпечення підприємницької діяльності підприємства.
2. Структура підприємства : поняття, види та чинники , що її визначають.
3. Характеристика виробничої структури аграрного підприємства.
4. Характеристика загальної структури підприємства.
5. Персонал аграрних підприємств, склад його і структура.
6. Визначення планових показників чисельності працівників.
7. Кадрова політика. Працевлаштування та сприяння зайнятості.

5. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, розв'язування задач та ситуаційних завдань, тестування, виступ з рефератом, а також методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо).

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- лабораторні заняття;
- семінарські заняття;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СРС).

6. Методи контролю

Форми проведення поточної перевірки протягом семестру:

- ❖ усна співбесіда;
- ❖ письмове фронтальне опитування;
- ❖ письмова перевірка з урахуванням специфіки предмету;
- ❖ експрес-контроль (тестовий);
- ❖ колоквіуми;
- ❖ консультація з метою контролю;
- ❖ домашнє завдання групового чи індивідуального характеру;
- ❖ перевірки виконання самостійної роботи.

Підсумковий (залік, екзамен) контроль проводиться тільки за 100-бальною шкалою, з якою є узгодженими 4-бальна шкала і шкала ECTS (табл.1). Завдяки такому узгодженню шкал отримується один і той же об'єктивний результат оцінювання знань.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

7.1. Денна форма

Оцінювання здійснюється за 100 – бальною шкалою, національною 4 – бальною шкалою та шкалою ECTS.

Підсумкова оцінка за 100 – бальною шкалою визначається на основі проведення поточного та підсумкового екзаменаційного контролю. Для розподілу балів за окремими видами оцінювання використовують таку формулу:

$$50 (\text{ПК}) + 50 (\text{Е}) = 100,$$

де: **50 (ПК)** – 50максимальних балів з поточного контролю(ПК),які може набрати студент за семестр;

50 (Е) –50максимальних балів,які може набрати студент за екзамен. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль дисципліни проводиться у формі усного опитування та письмового експрес-контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$ПК = \frac{50 \times САЗ}{5} = 10 \times САЗ.$$

✓ бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних балів:

✓ студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);

✓ за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів);

✓ за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

7.2. Заочна форма

Розподіл балів для студентів заочної форми є таким:

$$30 (ПК) + 70 (КР+E) = 100$$

30 (ПК) – 30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент під час настановчої та лабораторно-екзаменаційної сесії.

70 (КР+E)– бали за виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період за програмою курсу.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Березівський Я.П. Економіка аграрного бізнесу. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів спеціальності «Менеджмент». – Львів, 2019. – 60с.

2. Березівський Я.П. Економіка аграрного бізнесу. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу «Економіка аграрного бізнесу» для студентів спеціальності «Менеджмент».. – Львів, 2019. – 43 с.

3 . Березівський Я.П. Економіка аграрного бізнесу. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійного вивчення курсу Економіка аграрного бізнесу для студентів заочної форми навчання спеціальності «Менеджмент».– Львів, 2019.– 43 с.

4.Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;

5.Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;

6.Конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;

7.Друкований роздатковий матеріал.

9. Рекомендована література

Базова:

1. Лупенко Ю. О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. / Ю. О. Лупенко, В. Я. Месель-Веселяк ; [за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 182 с.

2. Лупенко Ю. О. Сучасний стан та перспективи міжнародної інтеграції аграрного сектору України: завдання агроекономічної науки / Ю. О. Лупенко // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 6–10.
3. Про господарські товариства : Закон України № 1576-ХІІ від 19.09.1991 р. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Економіка світового сільського господарства: [підруч.] / [Галушко В.П. та ін.]; за ред. В.П. Галушко, В.К. Берегового. – К.: ЗАТ «Нічлава», ТОВ ЦТІ «Енергетика та електрифікація», 2011. – 1000 с.
5. Світове сільське господарство та продовольчі ресурси: Навч. посіб./ В.П. Галушко, О.М. Файчук, О.П. Комарніцька. – К.: ЦП «Компринт», 2011. – 241 с. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.М. Бойчик. - К.: Атіка, 2007.
6. Малиновський А.С. Еколого-економічні та соціальні аспекти Чорнобильської катастрофи (на прикладі Житомирської області). Київ: ІАЕ, 2014. 292 с.
7. Малиновський А.С. Системне відродження сільських територій в регіоні радіаційного забруднення: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2017. 604 с.
8. Малік М.Й., Федієнко П.М. Аграрна реформа і розвиток підприємництва. Київ: ІАЕ УААН, 2018. 271 с.
9. Тиллак П., Зиновчук В. Региональные аспекты аграрных преобразований: политика, реструктуризация, рыночная адаптация. Халле: ІАМО, 2015. 236 с.
10. Саблук П.Т. Проблеми ефективного функціонування АПК в умовах нових форм власності та господарювання. Київ: ІАЕ, 2016. Т.1. 831 с.; Т.2. 851 с.
11. Финансовый менеджмент: пер. с англ. / Юджин Ф Бригхэм, Майкл С. Эрхардт. - СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж : Питер, 2007.
12. Фінанси підприємств : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - вид.6-те, переробл. та допов. - К.: Київ. нац. екон. ун-т, 2006.
13. Фінанси підприємства : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляева, Н.А. Гринюк та ін. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006.

Допоміжна

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18–22.
3. Круша П.В., Подвігіна В.І., Сердюк Б.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. / П.В. Круша, В.І. Подвігіна, Б.М. Сердюк. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 780 с.
4. Земельний кодекс України: Офіційне видання. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре». – 2005. – 220с.
5. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 р.» №2982 від 18.10.2005 // Урядовий кур'єр, 16 листопада 2005 р., № 218.

6. Закон України «Про господарські товариства» від 5 листопада 1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №49. – 682 с.
7. Закон України «Про фермерське господарство» // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 45.

10. Інформаційні ресурси

Бібліотеки:

Бібліотеки:

- Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Львів, вул. Пекарська 50);

✓ <http://lvet.edu.ua/>

- міські бібліотеки м. Львова: бібліотека АН ім. В.Стефаника (вул. В.Стефаника, Львівська обласна бібліотека (пр. Шевченка, 13);

✓ <http://www.lsl.lviv.ua/>

✓ <http://lounb.org.ua/>

- методичний кабінет кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В.Поповича Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

- матеріали Головного управління статистики у Львівській обласній державній адміністрації;

- дані Держкомстату України.

10.1. Електронні ресурси

1. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua.
2. Міністерство економіки – www.me.gov.ua.
3. Міністерство фінансів – www.minfin.gov.ua.

11. Погодження міждисциплінарних інтеграцій навчальної дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, що забезпечують дану	Кафедра	Прізвище та ініціали відповідального викладача	Підпис викладача
1				
2				
3				

№ з/п	Навчальні дисципліни, забезпечувані даною	Кафедра	Прізвище та ініціали відповідального викладача	Підпис викладача
1	Основи маркетингу	Маркетинг	Почеревич С.І.	
2	Маркетингові дослідження та планування маркетингу	Маркетинг	Бабич Л.В.	
3	Основи менеджменту	менеджмент	Бобк М.В.	

12. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Підпис зав.кафедри
1			
2			
3			